

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ “ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА”**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки

Освітньо-професійна програма “Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії”

Спеціальність 291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії” першого (бакалаврського) рівня

Галузь знань 29 “Міжнародні відносини”

Затверджено на
засіданні кафедри
міжнародних відносин
Протокол № 1 від 29 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Освітній рівень,	Бакалавр
Статус дисципліни	Обов'язкова дисципліна
Курс/семестр	3/6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
2. Опис дисципліни	
<p>Однією з головних тенденцій останніх років залишається зміщення глобального центру сили до країн Азії, Африки і Латинської Америки. Вони багато в чому стають рушієм розвитку світової цивілізації, беручи на себе ту роль, яку впродовж останніх п'яти століть виконувала Європа. В зазначених регіонах суперечливо переплітаються інтереси й прагнення самих різноманітних суб'єктів міжнародних відносин (окрім США, КНР і РФ, у «гру» все активніше вступають Індія, Японія, Республіка Корея, Туреччина, Іран, Південно-Африканська Республіка, Нігерія, Бразилія, Аргентина, Чилі, Мексика і т.д.). Тут пересікаються сфери діяльності регіональних альянсів – Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС), Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Регіонального форуму з питань безпеки (АРФ), Африканського Союзу (АС), Організації американських держав, групи держав БРІКС тощо. У цілому ж, хоча регіональна конфігурація міжнародних відносин у постбіполярний період суттєво змінилась, ці зміни не набули тут такого радикального характеру, як в Європі. В окреслених регіонах залишаються визначальними ті проблеми, які сформувалися у перші повоєнні роки: продовжують існувати військові союзи США з Японією і Республікою Корея, зберігається проблема міжкорейських відносин, залишається проблема возз'єднання КНР і Тайваню та російсько-японські територіальні суперечності, близькосхідний конфлікт й арабо-ізраїльські відносини. Усе це обумовлює актуальність вивчення навчального курсу «Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки», який входить до циклу нормативних дисциплін.</p>	
Мета та цілі курсу	
<p>Мета дисципліни - розкриття конкретної історії та наукового і практичного значення зовнішньої політики азійських, африканських і латиноамериканських держав у глобальному політичному процесі другої половини ХХ — початку ХХІ ст., встановлення мотивів діяльності країн чи груп країн зазначених регіонів на міжнародній арені, виявлення пріоритетних напрямків, форм і методів реалізації їх зовнішньої політики. Ознайомлення студентів з характерними особливостями та основними напрямками зовнішньополітичної діяльності країн Азії, Африки і Латинської Америки, інтеграційними та військово-політичними процесами в названих регіонах, вироблення у студентів умінь і навичок, що сприяють розумінню й засвоєнню ними основних теоретичних і фактологічних проблем нормативної навчальної дисципліни.</p> <p>Основними завданнями вивчення студентами дисципліни «Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки» є засвоєння знань про чинники та процеси, що характеризують роль та місце країн Азії, Африки і Латинської Америки в сучасній системі міжнародних відносин; зміст інтеграційних процесів у названих регіонах; основні події, що впливають на регіональну безпеку й військово-політичні проблеми в країнах зазначених регіонів; тенденції та особливості розвитку зовнішньої політики і міжнародних відносин в Азії, Африці й Латинській Америці у пост біполярну епоху. До завдань слід також віднести формування вмінь визначати цілі, інтереси та</p>	

зовнішньополітичні доктрини суб'єктів азіатських, африканських і латиноамериканських міжнародних відносин; аналізувати основні етапи розвитку міжнародних відносин і зовнішньої політики країн окреслених регіонів впродовж останніх десятиріч; простежувати причинно-наслідкові зв'язки в контексті дослідження зовнішньої політики країн Азії, Африки і Латинської Америки; характеризувати особливості зовнішньої політики провідних держав визначених регіонів, а також їх місце, роль і значення в умовах сучасних глобалізаційних процесів.

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та компетентність практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК5 Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК6 Здатність застосовувати засади дипломатичної таконсульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).

СК10 Здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних суспільних комунікацій, виявляти їх вплив на міжнародну систему, державні та суспільні інститути.

СК11 Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК12 Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Програмні результати навчання

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

3. Структура дисципліни

Тема	Результати навчання	Завдання
1. Вступ до вивчення курсу.	- засвоїти категорії та чинники формування зовнішньої політики країн Азії, Африки і Латинської Америки - ознайомитися з джерельною базою вивчення курсу - окреслити внесок українських вчених в дослідження проблематики	- тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
2. Зовнішня політика КНР.	- засвоїти процес формування зовнішньої політики КНР - ознайомитися з концепціями і методами зовнішньополітичної діяльності Китаю - визначити періодизацію і конституційні засади дипломатичної діяльності КНР	- тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
3. Зовнішня політика Японії.	- ознайомитися з особливостями формування зовнішньої політики Японії	- тести - контрольні запитання

	<p>після Другої світової війни</p> <ul style="list-style-type: none"> - окреслити концептуальні засади, форми та методи дипломатичної діяльності японських урядів - визначити основні напрями зовнішньополітичної діяльності Японії на сучасному етапі, зокрема відносини з Україною 	<ul style="list-style-type: none"> - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
4. Зовнішня політика держав Корейського півострова.	<ul style="list-style-type: none"> - розкрити геополітичне значення країн регіону - визначити причини, перебіг і наслідки Корейської війни 1950-1953 рр. - окреслити сутність проблеми ядерної безпеки на Корейському півострові в постбіполярну епоху 	<ul style="list-style-type: none"> - тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
5. Зовнішня політика країн Індокитайського півострова і держав АСЕАН.	<ul style="list-style-type: none"> - з'ясувати геополітичне становище держав регіону - визначити сутність Тихоокеанської спільноти, проблем її формування і перспектив розвитку - розкрити проблеми регіональної безпеки у постбіполярний період 	<ul style="list-style-type: none"> - тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
6. Зовнішня політика Республіки Індія.	<ul style="list-style-type: none"> - окреслити нейтралізм і неприєднання як основні принципи зовнішньої політики Індії - розкрити ставлення Індії до глобальних та регіональних проблем - визначити стан і перспективи розвитку українсько-індійських відносин 	<ul style="list-style-type: none"> - тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
7. Зовнішня політика Ісламської Республіки Пакистан.	<ul style="list-style-type: none"> - визначити характер пакистано-індійських відносин - розкрити сутність ядерної програми Пакистану - окреслити стан і перспективи розвитку українсько-пакистанських відносин 	<ul style="list-style-type: none"> - тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
8. Зовнішня політика Афганістану.	<ul style="list-style-type: none"> - окреслити місце Афганістану в системі міжнародних відносин - розкрити політику нейтралітету як основу зовнішньополітичного курсу країни - визначити причини, перебіг і наслідки антитерористичної операція в Афганістані (2000-ні рр.) 	<ul style="list-style-type: none"> - тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
9. Зовнішня політика	<ul style="list-style-type: none"> - окреслити диверсифікацію 	<ul style="list-style-type: none"> - тести

Ісламської Республіки Іран.	зовнішніх зв'язків Ірану - розкрити значення Ісламської революції 1978-1979 рр. та її зовнішньополітичні наслідки - з'ясувати сутність ядерної програми Тегерану та причини її реалізації	- контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
10. Зовнішня політика Турецької Республіки.	- розкрити значення Кіпрської проблеми - окреслити пріоритетність зв'язків зі США і НАТО - з'ясувати перспективи вступу Туреччини до ЄС - визначити стан українсько-турецьких відносин на сучасному етапі	- тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
11. Стан і перспективи близькосхідного врегулювання.	- з'ясувати роль і місце Палестинської проблеми в міжарабських відносинах - окреслити значення мирних конференцій як спроб вирішення проблеми - з'ясувати стан і перспективи вирішення конфлікту на Близькому Сході	- тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
12. Перська затока та проблеми її безпеки.	- визначити зовнішньополітичні параметри арабських монархій Перської затоки - розкрити причини, перебіг і наслідки Кувейтської кризи 1990-1991рр. - з'ясувати перспективи конверсії в зоні затоки	- тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
13. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Африки у другій половині 1940-х - наприкінці 1970-х рр.	- окреслити процеси формування та еволюції концептуальних засад зовнішньої політики держав Африки - з'ясувати причини створення і особливості діяльності Організації африканської єдності - розкрити форми і методи деколонізаційних процесів на Африканському континенті	- тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
14. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Латинської Америки у другій половині 1940-х - наприкінці 1970-х рр.	- окреслити особливості і концептуальні засади зовнішньої політики держав регіону - з'ясувати особливості становлення і розвитку міжамериканської системи - визначити причини створення Організації американських держав - розкрити сновні етапи політики США в Латинській	- тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи

	Америці	
15. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Африки наприкінці ХХ – у перші десятиріччя ХХІ ст.	<ul style="list-style-type: none"> - визначити пріоритети зовнішньої політики африканських країн на сучасному етапі - з'ясувати причини створення та особливості діяльності Африканського Союзу - розкрити передумови краху апартеїду в Південно-Африканській Республіці 	<ul style="list-style-type: none"> - тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи
16. Міжнародні відносини та зовнішня політика країн Латинської Америки наприкінці ХХ – у перші десятиріччя ХХІ ст.	<ul style="list-style-type: none"> - розкрити причини Центральноамериканської кризи та механізми її подолання - з'ясувати нові підходи у діяльності ОАД - розкрити характер і спрямованість інтеграційних процесів в регіоні - визначити стан відносин Латинської Америки та України 	<ul style="list-style-type: none"> - тести - контрольні запитання - кейси - завдання для індивідуальної роботи - завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	40
Бали за теми, винесені на лекційні заняття	30
Бали за індивідуальну роботу	20
Бали за самостійне опрацювання додаткової літератури	10
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Робота на парах	Оцінка за контрольну роботу	Оцінка за індивідуальну роботу	Оцінка за самостійну роботу	Разом
40	30	20	10	100
Оцінювання відповідей студентів на практичних заняттях відбувається за 100бальною шкалою				

Поточний контроль з дисципліни «Зовнішня політика країн Азії, Африки та Латинської Америки» відбувається шляхом перевірки засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять, написання контрольної роботи, підготовки індивідуальної роботи та контролю самостійного опрацювання додаткової літератури.

Перевірка засвоєння студентами знань та умінь в ході семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання усних відповідей (в тому числі у формі презентацій), коротких письмових / тестових робіт. За опрацювання тем, визначених для семінарських занять студент може отримати максимально 40 балів. Відповідна форма активності студентів оцінюється за стобальною системою. У кінці семестру сума всіх оцінок ділиться на кількість оцінок, далі вона ділиться на 10 та множиться на 4.

Контроль засвоєння знань та навичок, що базуються на лекційному матеріалі, здійснюється шляхом написання студентами контрольної роботи (у розгорнутій та/або тестовій формі). За опрацювання тем, визначених для семінарських занять, студент може отримати максимально 30 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення студенти реалізують шляхом написання індивідуальних робіт. Індивідуальна робота оцінюється максимально у 20 балів.

Студентам також пропонується самостійне опрацювання наукових джерел, які є знаковими для відповідної дисципліни. Контроль засвоєння відповідних знань здійснюється у тестовій формі та максимально оцінюється у 10 балів.

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»](#) (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(Нова редакція\)](#) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми)
Література	
1. Глобалізація і сучасний міжнародний процес. – К.: Університет «Україна», 2009. – 508 с.	
2. Городня Н.Д. Східна Азія у зовнішній політиці США (1989-2013 рр.). – К.: Прінт-Сервіс., 2014. – 528 с.	
3. Ігнат'єв П.М. Геополітичні та гео економічні інтереси у світовій політиці. – Чернівці-Київ: Книги – XXI, 2014. – 364 с.	
4. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навчальний посібник. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 424 с.	
5. Країнознавство. – К.: Знання, 2012. – 439 с.	
6. Мартиненко А.К., Мартиненко Б.А. Міжнародні відносини 1945-1975 років. – К.: Вид-во Ліра-К., 2007. – 366 с.	
7. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки). – К.: Либідь, 1999. – 558 с.	
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки). – К.: Либідь, 2001. – 624 с.	
9. Міжнародні відносини та світова політика. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 843 с.	
10. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети України. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2017. – 467 с.	
11. Регіоназнавство. – К.: Укрбланковидав, 2017. – 492 с.	
12. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем. – К.: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. – 628 с.	

13. Українська дипломатична енциклопедія: у 5-ти томах. – Харків: Фоліо, 2013.
 14. Український дипломатичний словник. – К: Знання, 2014. – 814 с.

Законодавчі акти, нормативні документи, інструктивні, методичні матеріали та рекомендації міністерств і відомств:

Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
 Нормативно-правова база України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>
 Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
 Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
 Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
 Наукова бібліотека ПНУ. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>
 Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
 Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://d-learn.pnu.edu.ua/>

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра міжнародних відносин м. Івано-Франківськ, вул. Чорновола, 1, каб. 103. Тел.: +80342 75-20-27 Email: https://kmy.pnu.edu.ua/ Ст. лаборант кафедри: Богачик-Дідович Юлія Ярославівна Сторінки в соцмережах: https://www.facebook.com/pnuir https://instagram.com/pnu_international_relations?igshid=MDM4ZDc5MmU=
Викладач	Марущенко Олександр Володимирович Кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії
Контактна інформація викладача	+80342 75-20-27 oleksandr.maruschchenko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропускзанянь (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.) .

	із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.) .
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) . відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри міжнародних відносин.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) .

Викладач _____ **О.В. Марущенко**